

Sunny Boy en Lord Lily nemen voorto uw in overzicht van excellente koeien

In dertig jaar bijna 3000 excellenten

Sinds 1981 schreven CRV-inspecteurs bijna 3000 excellente koeien in. Wat valt op aan de lange lijst met excellente koeien? Sunny Boy is hofleverancier, Hol-Stiens is het bedrijf met veruit de meeste excellente koeien.

tekst Inge van Drie

Precies dertig jaar geleden, in 1981, ging het stamboek in Nederland van start met bedrijfsinspectie. Sindsdien beoordeelden de inspecteurs het exterieur van heel wat vaarzen. Een klein deel van die vaarzen komt als oudere koe opnieuw onder de meetlat van een inspecteur. Koeien die worden ingeschreven met minimaal 90 punten krijgen de titel excellent. Ze komen daar alleen voor in aanmerking als ze minimaal vier jaar oud zijn en ten minste twee keer gekalfd hebben. Wie die titel allemaal kregen? Met een aantal muisklikken is dat tegenwoordig eenvoudig op te zoeken. CRV biedt sinds kort op haar website een overzicht van alle Nederlandse en Vlaamse excellente koeien sinds 1981.

Een op zeven excellenten is rood

In Nederland kregen sinds de start van de bedrijfsinspectie tot 1 februari 2011 precies 2554 koeien de A-status. De meeste excellente koeien zijn zwartbont: 2102 stuks, ofwel ruim tachtig procent. Het aantal roodbonte excellente koeien ligt op 362 (ruim 14 procent), ofwel een op de zeven. Precies 90 mrij-koeien (3,5 procent) kregen de A-status.

In het overzicht met excellente koeien neemt Sunny Boy het voortouw. De meestgebruikte stier van Nederland heeft het grootste aantal excellente dochters: 96 in totaal (tabel 1). Daarvan is Groot Lambalgen Zusje 156 van Jaap Rijlaarsdam uit Woudenberg een van de bekendste. De tweevoudig NRM-kampioene – in 1994 en 1996 – kreeg 93 punten, net als halfzusje Willem's-Hoeve Rita 221 van Dick en Anneke de Jong uit Buren. Bijzonder is dat Sunny Boy nog een mannelijke nakomeling heeft met 93 punten: fokstier Eastland Cash.

Achter Sunny Boy prijkt Lord Lily met 78 nazaten met een A-score. Zijn eerste excellente dochters noteerde de zwarte Blackstarzoon in 2001, afgelopen jaar kwamen er nog vier bij.

Van zowel Sunny Boy als Lord Lily kwamen in Nederland massaal dochters aan de melk. Dat is min-

Wilhelmina 358 (v. Juror), 94 punten

Martha 288 (v. Matthijs), 90 punten

O V Nueva (v. Sputnik), 91 punten

Veulen 9601 (v. Stoneham), 92 punten

naam stier	aantal excellenten	naam stier	aantal excellenten
Skalsumer Sunny Boy	96	Canyon-Breeze Allen	33
Etazon Lord Lily	78	Frankenhof Lucky Leo	32
Triple Threat	58	Hanoverhill Starbuck	28
To-Mar Blackstar	57	A Puget Sound Sheik	27
F16 Rocket C	55	Dixellen Design	26
Stadel	45	Kingway Elevation Very	26
Tops Monitor Legend	41	S-W-D Valiant	24
Mapel-Wood Ideal	41	Meadolake Jubilant	22

Tabel 1 – Stieren met de meeste excellente dochters in Nederland sinds 1981, peildatum 1 februari 2011 (bron: CRV)

der het geval bij Triple Threat en To-Mar Blackstar. Onder meer vanwege de hogere spermapijs zijn de twee gerichter en door een meer beperkte groep veehouders ingezet.

Van roodfactorstier Triple Threat schreven de inspecteurs 58 excellente dochters in, waaronder vier roodbonten. Blackstar kwam tot 57 dochters met minimaal 90 punten.

Met 55 excellente dochters completeert F16 Rocket C de top vijf.

Runner-up Allen

Een runner-up in het klassement is Canyon-Breeze Allen. Van zijn Nederlandse dochters kregen er tot nu toe 33 de titel excellent. Daar zal het vermoedelijk niet bij blijven. Met negen ingeschreven excellenten in 2010 was de Emoryzoon afgelopen jaar hofleverancier, samen met Braedale Goldwyn, die in 2010 zijn eerste negen excellenten scoorde.

In de ranglijst met stieren met de meeste excellente dochters prijken vooral zwartbontstieren. Met 45 dochters, waaronder vier zwartbonte, is Stadel veruit de hoogste roodbontstier. Al in 2000 noteerde de Stollbergzoon zijn eerste excellente nakomeling in de vorm van Domeniek, een dochter uit de proefperiode en eigen aan de familie Scholten in Saasveld. In 2010 voegde Stadel nog vier excellente dochters toe aan zijn totaal.

Aan het aantal excellente dochters van Allure, de nummer twee bij roodbont met zeventien stuks, zal niet veel meer veranderen. Zijn nazaten kregen halverwege de jaren negentig hoge exterieurscores, met de fraaie NRM-kampioene Irma 17 van de familie Sleutels uit Roggel voorop.

Hol-Stiens: 92 A-koeien

Zoals er stieren zijn die uitblinken in aantallen excellente dochters, zo zijn er ook bedrijven met een bovengemiddeld aantal excellente koeien (tabel 2). Met voorsprong de nummer één is familie De Boer

veehouder, woonplaats	aantal excellenten
Hol-Stiens, Stiens	92
T., G., F. en M. van der Ploeg, Warga	56
J. de Vries, Boijl	35
A. B. Vink, Ottoland	34
L., H. en L. Blikman, Ruurlo	33
mts. D. en N. Bons-Plooi, Ottoland	32
mts. Withaar-Broekman-Prent, Nijeveen	25
mts. Aalberts, Menaldum	24
W. N. Pon-Koepon, Feerwerd	23
S. H. Goossens, Beers (N.Br.)	20

Tabel 2 – Nederlandse bedrijven met de meeste excellenten sinds 1981, peildatum 1 februari 2011 (bron: CRV)

van melkveebedrijf Hol-Stiens in Stiens met 92 A-koeien (zie kader).

Ook de nummers twee en drie in de ranglijst met bedrijven komen uit Friesland. Tiede van der Ploeg en zijn zonen uit Warga komen uit op 56 excellenten, die ze in een relatief korte periode vergaarden. Hun eerste excellente registreerde CRV in 1989, de laatste in 2002. Van recenter datum zijn de 35 excellente koeien van John de Vries uit Boijl. In 1996 noteerde hij de eerste, maar de laatste vijftien kregen in 2009 en 2010 een A-score.

Het bedrijf met de meeste roodbonte excellenten is dat van Stef Goossens uit Beers. Hij verzamelde er twintig, waarvan twee ingeschreven werden op mrij-basis.

Bij mrij zijn de broers Arend en Henk ten

naam stier	aantal excellente dochters
Stadel	11
To-Mar Blackstar	11
Duregal Astre Starbuck	5
Howard-Home Caveman	5
Startmore Rudolph	5

Tabel 3 – Stieren met de meeste excellenten in Vlaanderen sinds 1991, peildatum 1 februari 2011 (bron: CRV)

Damme uit Winterswijk-Meddo hofleverancier met acht excellente mrij-koeien en één roodbonte excellente.

Elftal Monbaillieu

Hoe zit het in Vlaanderen? De gegevens in de CRV-database gaan terug tot 1991. Sindsdien zijn er 198 excellenten geteld, waarvan 127 zwartbonten en 71 roodbonten.

In de lijst van Vlaamse bedrijven met de meeste excellente koeien delen Jacques Monbaillieu uit Zuidschote en de familie Penders van het Rocktopbedrijf uit Boorsem de eerste positie. Beide melkveehouders komen uit op elf A-koeien. Het elftal van Monbaillieu bevat onder meer de twee meest recente algemeen kampioenen van de CRV Koe-Expo in Gent: Uralyn Vlabel (v. Emerson) en Vrona Vlabel (v. Capri).

Acht excellente koeien komen op naam van Stephan Cuvelier uit Poperinge en Guy en Koen Op 't Roodt uit Geel.

Hubert en Geert Claessens uit Moerzeke

veehouder, woonplaats	aantal excellenten
Jacques Monbaillieu, Zuidschote	11
Rocktop E.M.J., Boorsem	11
Stephan Cuvelier, Poperinge	8
Op 't Roodt Lv, Geel	8
Filip Maelfait, Hulste	7
Hubert en Geert Claessens, Moerzeke	6
Ivan Van Waes, Zaffelare	6

Tabel 4 – Vlaamse bedrijven met de meeste excellenten sinds 1991, peildatum 1 februari 2011 (bron: CRV)

zijn de Vlaamse veehouders met de meeste excellente roodbontkoeien: zes stuks.

De lijst met vaders met veel excellente dochters ziet er in Vlaanderen anders uit dan in Nederland. Terwijl Sunny Boy en Lord Lily de Nederlandse lijst aanvoeren, doen Stadel en Blackstar dat in Vlaanderen. De twee stieren kregen allebei elf excellente dochters. Op afstand volgt een drietal met elk vijf excellente nakomelingen: Duregal Astre, Caveman en Rudolph.

De hoogste score in Vlaanderen is 93 punten. De enige koe met die score is de in 1995 ingeschreven Duupke (v. Royalty) van het bedrijf van Marcel Huybrechts uit Geel, dat inmiddels in handen is van Lieve Adams uit Geel. |

➔ Kijk voor extra lange tabellen op www.veeteelt.nl en op www.crdelta.nl of www.vrv.be voor een overzicht van alle excellente koeien.

Truus de Boer: 'Een excellente koe komt niet uit het niets'

Met 92 stuks is het bedrijf Hol-Stiens veruit de grootste leverancier van excellenten. Wat is het geheim achter dat enorme aantal? 'Goede koefamilies vormen de basis', vertelt Truus de Boer. 'Bovendien hebben we consequent gefokt op productie en een goed exterieur, dat wil zeggen op goede en gezonde uiers, sterk beenwerk en prima kruizen. Koeien moeten zich goed in het koppel kunnen handhaven. Ze mogen best groot zijn, als ze dan maar wel soepel en lenig zijn.'

In Stiens melken Pieter en Truus de Boer 360 koeien. Momenteel telt het koppel zes excellenten, die een gemiddelde lopende levensproductie noteren van 71.000 kg melk. 'Twee ervan zitten zelfs al over de 100.000 kg melk. Hol-Stiens Storm Music produceerde inmiddels 113.000 kg melk en is ook gewoon weer drachtig.'

Van de inmiddels afgevoerde excellente koeien passeerden er ook negen de 100.000 kg melk. 'De 82 excellente koeien die ik in ons managementprogramma heb gevonden, produceerden gemiddeld ruim 60.000 kg melk. Het zijn over het algemeen koeien die gemakkelijk oud worden.'

De 92 excellenten hebben een breed palet aan vaders. De stieren Elton en Gardenia zijn goed voor vier excellente dochters. Blackstar, Storm, Jocko, Cleitus en Dombinator noteren er elk drie. Aan moederskant is het beeld meer geconcentreerd,

Hol-Stiens Fayola (v. Shottle), 91 punten en momenteel de fraaiste

vertelt Truus. 'Sommige koefamilies scoren meer excellente koeien dan andere.' Ze neemt Hol-Stiens June (v. Dannix) als voorbeeld. 'Haar moeder is excellent, net als zijzelf en vier dochters. Ze heeft twee excellente kleindochters en een excellente achterkleindochter. Een excellente koe komt niet uit het niets. Er zit bijna altijd een goede koefamilie voor.'